

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חברי הכנסת
אריאל קלנר
יצחק קרויזר
שרן מרים השכל
שרון ניר

הצעת חוק תגמול המשרתים בשירות צבאי או אזרחי באקדמיה, התשפ"ה-2024

1. מטרה
מטרתו של חוק זה, לעגן את מעמד אוכלוסיית המשרתים בשירות צבאי או אזרחי בעולם האקדמי, זאת, בין היתר, על ידי עיגון הזכויות המוקנות להם באקדמיה.
2. הגדרות
בחוק זה –
"חייל מילואים" ו-"פקודות הצבא" – כהגדרתם בחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008;
"לוחם" ו-"המערך הלוחם" – כהגדרתם בפקודות הצבא;
"מוסד" ו-"סטודנט" – כהגדרתם בחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007;
"משרת מילואים פעיל" – חייל מילואים אשר שירת שירות מילואים במשך לפחות 30 יום לפחות;
"משרת מילואים קרבי" – חייל מילואים המשרת במערך הלוחם;
"משרת" – המשרת, או ששירת בעבר, בשירות סדיר או בשירות אזרחי לתקופה של 24 חודשים לפחות;
"שירות אזרחי" – שירות אזרחי כהגדרתו בחוק שירות אזרחי, התשע"ז-2017, או שירות לאומי-אזרחי כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014;
"שירות סדיר" – כהגדרתו בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986.
3. הגבלת תקצוב המדינה
למוסדות עבור מי שאינו משרת
(1) השתתפות המדינה, מכל סוג שהוא, במישרין או בעקיפין בתקציב של מוסד, לא תינתן, עבור סטודנט שאינו משרת.
(2) מי ששוחרר משירות סדיר ומשירות אזרחי מטעמים רפואיים, וכן עולה חדש שעלה לישראל לאחר הגיעו לגיל 24 לא ייחשבו כמי שלא שירתו לעניין סעיף זה.

¹ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.
² ס"ח התשס"ז, עמ' 320.
³ ס"ח התשע"ז, עמ' 632.
⁴ ס"ח התשע"ד, עמ' 380.
⁵ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

- עדיפות בקבלת עובדים 4. או סגל אקדמי במוסד למשרתי מילואים
- מוסד המעניק עדיפות בקבלת עובדים או בקבלת אנשי סגל אקדמי לקבוצת אוכלוסייה מסויימת, יעניק עדיפות שווה גם למועמדים שהם משרתי מילואים פעילים, כאשר הם בעלי כישורים דומים לכישוריהם של מועמדים אחרים; מבין בעלי עדיפות כאמור תינתן עדיפות למשרתי מילואים קרביים.
- הוראת מעבר 5. מי שמלאו לו 24 שנים ביום תחילתו של חוק זה, ולא שירת, לא יראו אותו כמי שלא שירת לענין סעיף 3 לחוק זה.
- תיקון חוק זכויות הסטודנט 6. בחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007⁶ (להלן – חוק זכויות הסטודנט) –

(2) בסעיף 4, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), רשאי מוסד לתת שירותים, לקיים פעולות או לקבוע הוראות שיש בהן כדי לתגמל משרתים או להביע הוקרה כלפיהם, בהתחשב בין השאר, במספר הימים ששירתו, במשך תקופת השירות, ברציפות השירות לאורך השנים, בטיבה של ההטבה שתינתן להם ובהיקפה; שירות, פעולה או הוראה כאמור שהיא סבירה ומידתית לא תיחשב הפליה אסורה; בסעיף קטן זה, "משרת" – כהגדרתו בחוק המשרתים בשירות צבאי או אזרחי באקדמיה, התשפ"ה-2024";

(3) בסעיף 9, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטנים (א) ו-(ב), מוסד שמעניק הקלות בתנאי קבלה או קובע מכסות לקבוצות אוכלוסייה מסוימות יעניק את אותן הקלות ומכסות באופן שווה למשרתי מילואים פעילים; מבין בעלי עדיפות כאמור תינתן עדיפות למשרתי מילואים קרביים; לענין סעיף זה, "משרת מילואים פעיל", "משרת מילואים קרבי" – כהגדרתם בחוק תגמול המשרתים בשירות צבאי או אזרחי באקדמיה, התשפ"ה-2024";

(4) אחרי סעיף 19א, יבוא:

"מתן עדיפות לדיוור 2א19. (א) על אף האמור בהוראות לפי סעיף 19א לענין במעונות למשרתי מילואים דיור במעונות הסטודנטים, ובלי לגרוע מחובת המוסד לשקול את מכלול השיקולים והנסיבות הנוגעים לענין, מוסד יעניק עדיפות לסטודנט או למועמד לשם קביעת זכאותו למעונות, בשל היותו משרת מילואים פעיל; מבין משרתי המילואים הפעילים תינתן עדיפות למי שהוא משרת מילואים קרבי; בסעיף זה, "משרת מילואים פעיל" – כהגדרתו בחוק תגמול הנושאים בנטל הבטחוני/ המשרתים בשירות צבאי או אזרחי באקדמיה, התשפ"ה-2024.

(ב) (1) בלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א), מוסד יקצה מקומות דיור במעונות סטודנטים, בשיעור של לא פחות מ-30 אחוזים מכלל מקומות הדיור במעונות סטודנטים של המוסד, לסטודנטים ומועמדים שמתקיים לגביהם האמור בסעיף קטן (א); בקביעת השיעור יביא בחשבון המוסד את מאפייני המוסד, ובכלל זה את מספר מקומות הדיור במעונות הסטודנטים, את מאפייני אוכלוסיית הסטודנטים במוסד וצורכיהם ואת אפשרויות הדיור האחרות בסביבת המוסד;

(2) יפחת מספר הסטודנטים הזכאים לדיור במעונות מ-30 אחוזים, רשאי המוסד להקצות את מקומות הדיור הנותרים לכלל אוכלוסיית הסטודנטים ומועמדים של המוסד."

(4) במקום סעיף 22 יבוא:

"נציבות קבילות סטודנטים (1) בכל מוסד תהיה נציבות קבילות סטודנטים (בסעיף זה – הנציבות); כל מועמד וכל סטודנט במוסד רשאי להגיש תלונה לנציבות (להלן – המתלונן) או לגוף אחר במוסד הרשאי לברר תלונות, אם סבר שנפגעו זכויותיו לפי חוק זה, לרבות במסגרת הליך משמעותי לפי פרק ד', או שלא זכה ליחס ראוי או להתחשבות מתאימה מצד הסגל האקדמי או המנהל במוסד, בין היתר, על רקע היות הסטודנט משרת מילואים פעיל.

(2) הנציבות תדון בהרכב של שלושה חברים לפחות, ובהם נציג דיקן הסטודנטים שייבחר על ידו, נציג הפקולטה שבה לומד או מיועד ללמוד המתלונן שייבחר על ידי דיקן הפקולטה, ונציג אגודת הסטודנטים שייבחר בהצבעה על ידי הוועד המנהל של האגודה; הדיונים יתועדו באמצעות פרוטוקול.

(3) התלונה תוגש לנציבות בכתב, תוך 90 יום לאחר שנודע למתלונן על הפגיעה הנטענת, בצירוף המסמכים הנוגעים לתלונה.

(4) הנציבות תהא מוסמכת –

(1) לזמן כל אדם או גוף או לדרוש מהם כל ידיעה או מסמך, אם סברה שהדבר דרוש לשם בירור התלונה;

(2) להמליץ על דרכים לתיקון הפגיעה שנגרמה למתלונן בלימודיו האקדמיים;

(5) להמליץ על פיצוי כספי למתלונן;

(6) להמליץ על נקיטת צעדים משמעותיים כנגד מי שפגעו בזכויות המתלונן.

(7) להמליץ על דרכי פעולה למניעת הישנות מקרים דומים.

(5) (1) בירור התלונה יסתיים בהקדם האפשרי, ולכל המאוחר תוך 14 ימים מיום הגשתה, אלא אם כן קיימות נסיבות מיוחדות שבשלן לא ניתן לסיים את הבירור במועד האמור; התקיימו נסיבות כאמור תודיע על כך הנציבות לנילון בהודעה בכתב.

(2) החלטת הנציבות ובכלל זה המלצותיה, תהיה מנומקת ובכתב; ההחלטה ופרוטוקול הדיון יימסרו למתלונן וכן לנשיא או לרקטור המוסד, לפי העניין, והוא יודיע בתוך 30 ימים, בכתב, על החלטתו בדבר יישום ההמלצות ואופן יישומן.

(6) הנציבות תדווח למועצה להשכלה גבוהה, אחת לשנה, על מספר התלונות שהוגשו ועל אופן הטיפול בהן."

דברי הסבר

הצעת חוק זו מבקשת לקדם שוויון הזדמנויות ולתגמל את אלו שתרמו לביטחון המדינה ולחברה באמצעות שירות צבאי, לאומי או אזרחי, וזאת במסגרת מוסדות להשכלה גבוהה וללימודים גבוהים לפי הגדרתם בחוק זכויות הסטודנט. התגמול וההטבות מוצעים במספר תחומים עיקריים: השוואת תנאי ההעדפה המתקנת הקיימים הן בקבלה ללימודים במוסדות אלה והן באיוש משרות של עובדים ושל סגל אקדמי במוסדות - ביחס למשרתי מילואים פעילים, התניית השתתפות המדינה בתקצוב המוסדות בכך שהסטודנטים שירתו בצבא או בשירות לאומי או אזרחי, וכן - חיזוק נציבות תלונות הסטודנטים והבהרת סמכויותיה כך שתתאפשר הגנה ושמירה על זכויותיהם של הסטודנטים בכלל ומשרתי המילואים בפרט.

מטרת החוק היא לעודד גיוס לצבא, שירות מילואים ושירות לאומי ואזרחי, להעניק הכרה ותגמול למי שתרם למדינה, ולקדם את שילובם של משרתי מילואים פעילים וכלל המשרתים בהשכלה הגבוהה ובתעסוקה במוסדות אלה. הצעה זו מבקשת ליצור איזון בין ערך השוויון לבין הצורך לתגמל ולעודד שירות למען המדינה, תוך יצירת מסגרת ברורה להעדפה מתקנת וסבסוד

לימודים במוסדות אקדמיים מוכרים.